

The Cause and Effect of Drinking Behavior of Thai Undergraduate Students

Wichuda Kijtorntham*

Received: January 1, 2012 Accepted: February 28, 2012

Abstract

The recent studies indicate the increase in drinking behavior of undergraduate students in Thailand. This article aims to present the cause-effect relationship between factors affecting drinking behavior of undergraduate students. The five causal factors compose of three psychological factors: alcohol expectancy, drinking motive, and sensation seeking; one social factor, peer, parental and social network influences; and biosocial factor: all of which influence on undergraduate students' drinking behavior. The problems related to undergraduate students' risk behaviors consist of three domains: 1) problems with themselves such as acute and chronic health damage, brain damage and poor academic achievement; 2) problems with others close to them, such as conflicts and unplanned sex; and 3) social problems such as drunk driving accidents. Therefore, solving problems and consequence of undergraduate students' drinking behaviors requires focus on reducing the effect of causal factors and strengthening of psychological factors: 1) decrease the influence of three causal factors, alcohol expectancy, drinking motive, and sensation seeking by promoting the understanding of acute and long term effect of alcohol consumption on themselves, close people and social groups; 2) modify the attitudes of undergraduate students by increasing of positive motivation and positive sensation seeking of new experiences of benefit to society and the public; 3) promote the family to serve as the child's positive socialization agent; 4) In-Depth Research to study the proper way to change undergraduate students' behavior to effectively stop drinking; and 5) longitudinal study among high-school students to propose the way to reduce the new alcohol consumers.

Keywords: drinking alcohol, risk behavior, Thai undergraduate student, cause and effect factor

---

* Lecturer at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

เหตุและผลของพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษไทย

วิชุดา กิจธรรม*

บทคัดย่อ

ผลการศึกษาในเร็ว ๆ นี้แสดงให้เห็นว่านิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษ ปัจจัยเชิงเหตุมี 5 ปัจจัย ประกอบด้วยปัจจัยทางจิต 3 ปัจจัย ได้แก่ ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ แรงจูงใจในการติ้ม และความรู้สึกแสวงหา ปัจจัยทางสังคม 1 ปัจจัย ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อน ครอบครัว และเครือข่ายทางสังคม และปัจจัยชีวสังคม ซึ่งส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์ และปัจจัยเชิงผลที่เกิดขึ้นติดตามมาคือ สภาพปัญหาที่เกิดจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต/นักศึกษ 3 ด้าน คือ 1) ปัญหาที่เกิดกับตัวนิสิต/นักศึกษ เช่น สุขภาพถูกทำลายอย่างเฉียบพลันและเรื้อรัง สมองถูกทำลาย ผลการเรียนเลวลง 2) ปัญหาที่เกิดกับคนรอบข้าง ได้แก่ การทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ และ 3) ปัญหาที่เกิดกับสังคม เช่น เมมาแล้วขับรถจนเกิดอุบัติเหตุ ดังนั้น การแก้ไขปัญหและผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษ จะต้องให้ความสำคัญกับการปรับลดพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษด้วยการลดอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุและเพิ่มความเข้มแข็งของปัจจัยทางจิต คือ 1) การลดอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญ 3 ปัจจัยคือ ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ แรงจูงใจในการติ้มแอลกอฮอล์ และความรู้สึกแสวงหา ด้วยการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นิสิต/นักศึกษเกี่ยวกับผลกระทบของการติ้มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นในระยะเฉียบพลันและในระยะยาวที่มีต่อตนเอง คนรอบข้าง และสังคม 2) การปรับเปลี่ยนเจตคติของนิสิต/นักศึกษให้มีแรงจูงใจและแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เชิงบวกที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณชน 3) การส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงบวกแก่เด็ก 4) การวิจัยเชิงลึกเพื่อศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการปรับพฤติกรรมนิสิต/นักศึกษให้สามารถยุติพฤติกรรมกำรติ้มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การวิจัยแบบติดตามผลระยะยาวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อหาแนวทางในการลดจำนวนนักติ้มหน้าใหม่ต่อไป

คำสำคัญ: การติ้มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมเสี่ยง นิสิต/นักศึกษไทย ปัจจัยเชิงเหตุและผล

* อาจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การศึกษาในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษาหลายๆ มหาวิทยาลัยในอาฟริกา เอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป และอเมริกาใต้ มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา มีการดื่มอย่างหนักที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น ดื่มแล้วขับมีแนวโน้มที่จะติดเหล้าสูงขึ้นในระยะยาวและมีการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย (Karam, Kypri, & Salamoun, 2007) ผลการศึกษาดังกล่าวคล้ายคลึงกับผลการสำรวจพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาในประเทศไทยที่พบว่านิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่อยุ่เคยดื่มแอลกอฮอล์ และประสบปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งที่เกิดขึ้นกับตนเองกับครอบครัว และสังคม และอ่อนแอเกินไปที่จะหักห้ามใจตนเองให้ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (นภดล กรรณิกา, 2549)

แอลกอฮอล์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมเสี่ยงในนิสิต/นักศึกษา และก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ กับสังคมอย่างต่อเนื่อง การนำเสนอบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาระความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนิสิต/นักศึกษา ปัจจัยเชิงเหตุและผลของการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา ทั้งที่เป็นแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา สาระที่นำเสนอต่อไปประกอบด้วย พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา สาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา และผลของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา

พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา

การจัดอันดับการบริโภคแอลกอฮอล์ของประเทศต่างๆ โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ร่วมกับองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ในปี พ.ศ. 2547 แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีการบริโภคแอลกอฮอล์ติดอันดับ 5 ของโลก คาดว่าในอนาคตจำนวนผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเพิ่มมากขึ้นในทุกเพศและทุกกลุ่มอายุ และมีปริมาณการดื่มเพิ่มขึ้น 1 เท่าทุกๆ 3 ปี กลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็นเป้าหมายคือเยาวชนที่มีอายุ 15-24 ปี ซึ่งพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 เยาวชนดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 23 จากร้อยละ 21.6 ในปี พ.ศ. 2544 โดยเพศชายมีอัตราการดื่มสุราสูงกว่าเพศหญิงเฉลี่ยประมาณ 8 เท่า (บัณฑิต ศรีไพศาล, 2549; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาในประเทศต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2549 แสดงให้เห็นว่า เกือบครึ่งหนึ่งของนิสิต/นักศึกษาในประเทศไทยเป็นผู้ดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 49.7) แต่ยังคงต่ำกว่าในทวีปยุโรปซึ่งสูงมากถึงร้อยละ 71 (ยุพดี ศิริวรรณ, 2551; Karam, Kypri, & Salamoun, 2007)

เมื่อพิจารณาประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีในท้องตลาดจะพบว่า มีอยู่หลายประเภทและแต่ละประเภทจะมีปริมาณแอลกอฮอล์ (Ethanol) แตกต่างกัน จึงมีการกำหนดหน่วยมาตรฐานสำหรับปริมาณแอลกอฮอล์ โดยหนึ่งหน่วยมาตรฐาน หรือหนึ่งดื่มมาตรฐาน หรือ “1 สแตนดาร์ด ดริงค์” มีแอลกอฮอล์ 10-12 กรัม (1 มิลลิลิตรเอทานอลจะมีแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 0.79 กรัม) เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยมาตรฐานจะพบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทมีปริมาณแอลกอฮอล์ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ปริมาณแอลกอฮอล์ (Ethanol) ในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่ม (มิลลิลิตร)	แอลกอฮอล์ (กรัม)
เบียร์ (4-5%) 1 กระป๋อง	330	10.4
เหล้า (40%) 1 เป๊ก	50	15.8
เหล้าปั่น 3 ขอต	45	1.4
ไวน์ 1 แก้ว	100	3.16
วีสกี 1 ขอต	15	0.47

ที่มา: สวัสดิ์ อัจฉนาภากรชัย, 2543

แม้ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอยู่หลายประเภท แต่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิสิต/นักศึกษานิยมดื่มมากที่สุดอันดับแรก คือ เหล้า (ร้อยละ 46.48) รองลงมาคือ เบียร์ (ร้อยละ 30.23) เหล้าปั่น (ร้อยละ 9.56) ไวน์ (ร้อยละ 6.58) ค็อกเทล (ร้อยละ 3.03) และกระเพาะูสาโท (ร้อยละ 1.31) ตามลำดับ (วิชุดา กิจธรรม, 2554) สำหรับอายุเฉลี่ยของการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนิสิต/นักศึกษาเท่ากับ 16 ปี โดยเพศชายมีอายุเฉลี่ย 15.6 ปี และเพศหญิงอายุเฉลี่ย 17 ปี (กรมสุขภาพจิต, 2548) ผลการศึกษานี้มีความใกล้เคียงกับการศึกษาในปี พ.ศ. 2553 ที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาทั่วไปทดลองดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 16.29 ปี เพศชายมีอายุเฉลี่ย 15.63 ปี และเพศหญิงอายุเฉลี่ย 17.05 ปี สำหรับนิสิต/นักศึกษาที่มีประวัติการดื่ม

แอลกอฮอล์ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมาพบว่า ดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 15.95 ปี ดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเข้าสังคมเมื่ออายุเฉลี่ย 17.56 ปี และดื่มเป็นประจำเมื่ออายุเฉลี่ย 18.06 ปี (วิชุดา กิจธรรม, 2554) จะเห็นได้ว่าอายุเฉลี่ยของการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกจะอยู่ในช่วงการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการขยายตัวของธุรกิจแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่แล้วเช่นกัน

ในปี พ.ศ. 2510 กลุ่มนักวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และพัฒนาระบบจำแนกพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ดื่มหนัก ดื่มปานกลาง และดื่มน้อย (Dennison, Prevet, & Affleck, 1980) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ระบบจำแนกพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ความถี่ในการดื่ม	จำนวนการดื่มมาตรฐาน		
	ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป	3 - 4	1 - 2
3 ครั้งต่อวัน	ดื่มหนัก	ดื่มหนัก	ดื่มหนัก
2 ครั้งต่อวัน	ดื่มหนัก	ดื่มหนัก	ดื่มปานกลาง
1 ครั้งต่อวัน	ดื่มหนัก	ดื่มหนัก/ปานกลาง	ดื่มน้อย
3-4 ครั้งต่อสัปดาห์	ดื่มหนัก	ดื่มปานกลาง	ดื่มน้อย
1-2 ครั้งต่อสัปดาห์	ดื่มหนัก	ดื่มปานกลาง	ดื่มน้อย
2-3 ครั้งต่อเดือน	ดื่มหนัก	ดื่มปานกลาง/น้อย	ดื่มน้อย
1 ครั้งต่อเดือน	ดื่มปานกลาง	ดื่มน้อย	ดื่มน้อย

ที่มา: Dennison, Prevet, & Affleck, 1980

การจำแนกผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักจะกำหนดว่า เป็นผู้ที่มีดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 3 ครั้งต่อวันขึ้นไป (ไม่ต้องพิจารณาถึงปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มเข้าไปในแต่ละครั้ง) หรือดื่ม 2-3 ครั้งต่อเดือน

แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะดื่มตั้งแต่ 5 ดื่มมาตรฐานต่อครั้ง ในคนที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ปานกลาง จะดื่ม 2 ครั้งต่อวัน ครั้งละ 1-2 ดื่มมาตรฐาน สำหรับคนที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์น้อย จะดื่ม 1-2 ครั้งต่อวัน

หรือ 5-6 ตีพิมพ์มาตรฐานต่อเดือน การตีพิมพ์แอลกอฮอล์อย่างหนักของนิสิต/นักศึกษา เป็นปัญหาที่พบในหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา มีจำนวนมากที่สุด (ตาราง 3) นิสิต/นักศึกษาที่ตีพิมพ์หนักจะมี

แนวโน้มที่จะตีพิมพ์หนักมากขึ้น ผู้ที่ตีพิมพ์หนักบ่อยๆ จะมีพฤติกรรมเสี่ยงอันเป็นผลจากการตีพิมพ์มากกว่านิสิต/นักศึกษาทั่วไปถึง 25 เท่า (ยูพดี ศิริวรรณ, 2551; Ham & Hope, 2003; Karam, Kypri, & Salamoun, 2007)

ตาราง 3 ร้อยละของนิสิต/นักศึกษาที่ตีพิมพ์แอลกอฮอล์อย่างหนัก

ประเทศ/กลุ่มประเทศ	ร้อยละของนิสิต/นักศึกษาที่ตีพิมพ์แอลกอฮอล์อย่างหนัก
สหรัฐอเมริกา	84.2
นิวซีแลนด์	63.0
อเมริกาใต้	33.0
แอฟริกา	30.7
ไทย	29.9
เยอรมัน	24.0

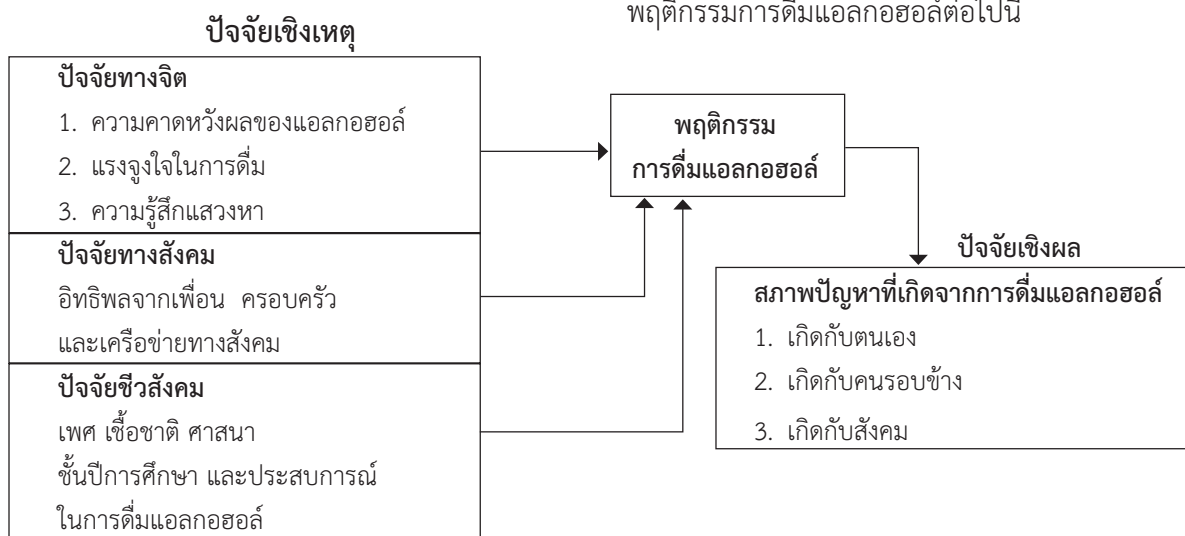
ที่มา: วิชิตา กิจธรรม, 2554; Karam, Kypri, & Salamoun, 2007

แม้ว่าภาครัฐและหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ต่างก็ศึกษาหาแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา แต่ผลการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย ล้วนแต่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา

สาเหตุสำคัญของพฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา

พฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย จากการศึกษาที่ผ่านมาเป็น

ที่ยอมรับว่า ปัจจัยที่สำคัญประกอบด้วยปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยชีวสังคม ซึ่งปัจจัยทางจิต เป็นปัจจัยเกี่ยวกับมุมมองที่ผู้ตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีต่อตนเอง และปัจจัยทางสังคมเป็นปัจจัยเกี่ยวกับมุมมองที่ผู้ตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีต่อผู้อื่นที่เป็นสภาพแวดล้อมรอบตัว (Dennison, Prevet, & Affleck, 1980) การนำเสนอ ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ 2) แรงจูงใจในการตีพิมพ์ 3) ความรู้สึกแสวงหา 4) อิทธิพลจากเพื่อน ครอบครัว และเครือข่ายทางสังคม และ 5) ปัจจัยชีวสังคม ดังแสดงในภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาไทย

1. ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ (Alcohol Expectancy)

ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ คือ ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นดื่มแอลกอฮอล์ หรือเป็นความเชื่อในผลลัพธ์ด้านพฤติกรรม ความรู้สึก และอารมณ์ที่จะเกิดขึ้นหลังการดื่มแอลกอฮอล์ มีทิศทางได้ทั้งเชิงลบและเชิงบวก ความเชื่อที่มีอยู่ในตัวบุคคลดังกล่าวเกิดขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้จากเพื่อน บุคคลในครอบครัว บุคคลรอบข้าง หรือจากสื่อต่างๆ จากการศึกษาพบว่า ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และปริมาณการดื่ม ยิ่งผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความคาดหวังผลที่ได้จากการดื่มแอลกอฮอล์มากเท่าใด ก็จะทำให้มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากเท่านั้น ผลจากการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสวีเดน ออสเตเรีย ฟินแลนด์ และในสหราชอาณาจักร เกี่ยวกับความคาดหวังและประสบการณ์เชิงบวกที่ได้จากการดื่มแอลกอฮอล์ในด้านรสชาติ อารมณ์ ความโก้ การผ่อนคลาย และการเข้าสังคม พบว่า กลุ่มผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์แบบไม่มีปัญหาส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์เชิงบวกจากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์คือ มีความสุข สนุกสนาน และเข้ากับคนอื่นได้ง่าย (Peele & Grant, 1999; Jones, et. al., 2011)

ใน พ.ศ. 2523 บราวน์และคณะ (Brown, Goldman, Inn, & Anderson, 1980) ได้ศึกษาพบว่า ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์มีอยู่ 6 ด้าน ได้แก่ 1) เพิ่มพูนประสบการณ์ทางกาย 2) เพิ่มพูนประสบการณ์ทางสังคม 3) เพิ่มพูนประสบการณ์ทางเพศ 4) เพิ่มพูนพลังและการเป็นนักสู้ 5) เพิ่มพูนความกล้าในการเข้าสังคม และ 6) ลดความเครียด ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ 2 ด้านแรกเป็นเรื่องทั่วไป และ อีก 4 ด้านเป็นเรื่องที่มีความเฉพาะเจาะจง ผลการศึกษาของ ยัง และ โนท์ ในปี พ.ศ. 2532 จากประเทศนิวซีแลนด์พบว่า คาดหวังผลของแอลกอฮอล์มี 9 ด้านคือ 1) การกล้าแสดงออก 2) การเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกและอารมณ์ 3) การส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างเพศ 4) การส่งเสริมสัมพันธ์ภาพทางสังคม 5) การผ่อนคลาย 6) การเพิ่มพูนสติปัญญา 7) การเป็น

ที่พึ่ง 8) การลดความวิตกกังวล และ 9) ความก้าวร้าว (Young & Knight, 1989) ผลจากการศึกษาต่อมาในปี 2540 โดย โกลด์แมนและคณะ (Goldman, et. al., 1987) พบว่า ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์สามารถนำมาใช้ในการจำแนกการเป็นผู้ที่ดื่มหนักหรือดื่มน้อย และการเป็นนักดื่มที่มีปัญหา หรือไม่มีปัญหาออกจากกันได้ ในปี พ.ศ. 2537 (Goldman, et. al., 1994) จึงได้พัฒนาเครื่องมือวัดความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ในผู้ใหญ่ตอนต้นเรียกว่า Alcohol Expectancy Questionnaire (AEQ) เป็นแบบสอบถามเพื่อให้รายงานตนเอง มี 90 ข้อคำถาม ซึ่งประกอบด้วยความคาดหวังผล 7 ด้าน ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงของโลกทางบวก 2) การส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม 3) การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดและการเคลื่อนไหว 4) การส่งเสริมเพศสัมพันธ์ 5) การแก้ไขปัญหาด้านการคิดและการเคลื่อนไหว 6) การเพิ่มความตื่นตัวเร้าใจ และ 7) การผ่อนคลายและลดความเครียด สรุปได้ว่า ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์คือ ปัจจัยทางจิต เป็นความเชื่อของนิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้าน ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมในเชิงบวกและเชิงลบ ตามประสบการณ์ที่ได้รับจากอดีต และส่งผลให้นิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

2. แรงจูงใจในการดื่ม (Drinking Motive)

แรงจูงใจในการดื่มเป็นแรงขับทางจิตใจหรือเป็นเหตุผลที่ทำให้มีพฤติกรรมการดื่มหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากคุณลักษณะส่วนบุคคล จากผลการศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) แรงจูงใจในการแก้ปัญหา (Drinking-to-cope) เป็นการจูงใจให้ดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาต่างๆ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความเครียดหรือความวิตกกังวล (Ham & Hope, 2003) แรงจูงใจในการแก้ปัญหามักพบมากในเพศหญิง ผู้ที่มีความซึมเศร้า หรือขาดความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการเผชิญกับปัญหา 2) แรงจูงใจในการคล้อยตาม (Conformity Motive) พบได้ในผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อการเข้าสังคม มักจะพบในนิสิต/นักศึกษาที่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อช่วยให้เข้ากับเพื่อนได้ง่าย หรือเป็นคน

มีความวิตกกังวลง่าย มักจะพบในเพศชาย และมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่มากขึ้น 3) แรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนหรือส่งเสริม (Enhancement Motive) เป็นการเพิ่มแรงเสริมภายใน ที่พบบ่อยคือ การดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเพิ่มความรู้สึกรื่นเริง ซึ่งจะทำให้มีการดื่มอย่างต่อเนื่องในปริมาณมาก (Drinking to get drunk) และ 4) แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการเข้าสังคมหรือเพื่อให้ผู้อื่นต่อการเข้าสังคมแต่ก็จะไม่ทำให้เกิดปัญหาติดตามมาหลังจากที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ สรุปได้ว่าแรงจูงใจในการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยทางจิตที่ส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นมีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ แรงจูงใจให้แก้ปัญหา แรงจูงใจให้คล้ายตาม แรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนหรือส่งเสริม และแรงจูงใจทางสังคม

3. ความรู้สึกแสวงหา (Sensation Seeking)

ความรู้สึกแสวงหา เป็นแรงขับภายในตัวบุคคลที่ส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษาต้องการได้รับผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ (Henn, 1992) เป็นความพยายามที่จะแสวงหาสิ่งกระตุ้นทางกาย และ/หรือมีพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นอันตราย ผู้ที่มีความรู้สึกแสวงหาจะกลายเป็นผู้ที่ชอบมีกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ค้นหาประสบการณ์ใหม่จากการเที่ยว การมีกิจกรรมทางดนตรี ศิลปะ และการใช้ยาเสพติดต่างๆ แสวงหาสิ่งเร้าทางสังคมโดยการร่วมงานสังสรรค์ การดื่มแอลกอฮอล์ การมีคู่นอนใหม่ และเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมบ่อยๆ เพื่อไม่ให้เบื่อ (Stephenson, Hoyle, & Slater, 2003) ซึ่งซัคเคอร์แมนและคณะ (Zuckerman, et. al., 1978) ได้อธิบายว่า ความรู้สึกแสวงหา มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การแสวงหาการความตื่นเต้นและการเสี่ยงภัย 2) การแสวงหาประสบการณ์ 3) การแสวงหาการยอมรับ ไม่ถูกขัดขวางหรือต่อต้าน และ 4) การแสวงหาสิ่งใหม่ๆ นิสิต/นักศึกษาที่มีคุณลักษณะดังนี้จะเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง มีความชื่นชอบหรือมีความพึงพอใจอย่างรุนแรงต่อการได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่และมีความตื่นเต้นเร้าใจยินดีที่จะทำให้ตนเองได้รับความตื่นเต้นเร้าใจจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อตนเองด้านร่างกาย ด้านการเงิน และส่งผลกระทบต่อสังคม จากผลการ

ศึกษายังพบด้วยว่า ความรู้สึกแสวงหา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก การเป็นคนหุ่นหัน พลันเล่น การมีพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสม หยุดพฤติกรรมเสี่ยงไม่ได้ และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Borsari, Murphy, & Barnett, 2007) สรุปได้ว่า ความรู้สึกแสวงหาเป็นปัจจัยทางจิตที่ส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ การแสวงหาความตื่นเต้น แสวงหาประสบการณ์ แสวงหาการยอมรับ และแสวงหาสิ่งใหม่ๆ ซึ่งในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อตนเองและสังคม

4. อิทธิพลจากเพื่อน ครอบครัว และเครือข่ายทางสังคม (Peer, Parental and Social Network Influences)

บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา (Duncan, et. al., 1996) แม้ว่าการเป็นนิสิต/นักศึกษาจะมีความเป็นอิสระในการดูแลตนเอง แต่อิทธิพลของครอบครัวที่ได้รับตั้งแต่ในวัยเด็กส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการเลือกคบเพื่อน ผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดากับพฤติกรรมการดื่มของนิสิต/นักศึกษา เช่น จากการศึกษาของแอนเดอร์สันและคณะ ใน พ.ศ. 2537 พบว่ามีบ่อยครั้งที่ประสบการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนิสิต/นักศึกษาเกิดขึ้นในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า มีการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัวโดยมีบิดาและมารดาเป็นต้นแบบ (Anderson & Henry, 1994) นิสิต/นักศึกษาที่ปรึกษาหารือกับมารดาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์จะมีความเชื่อเชิงบวกเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ และสามารถลดผลกระทบจากเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักลงได้ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าการเอาใจใส่ติดตามของบิดามารดาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงจากการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนจะลดลงถ้าบิดามารดาที่มีความเข้มงวดต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา (Borsari,

Murphy, & Barnett, 2007) แต่ถ้าเริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้วความสัมพันธ์ในลักษณะนี้จะลดน้อยลง แต่จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาโดยเวชลอร์ และคณะ ปี พ.ศ. 2542 พบว่า นิสิต/นักศึกษาร้อยละ 44 จะดื่มมากใน 2 สัปดาห์แรกหลังเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย (Wechsler, et. al., 1999) เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ที่มีกับเพื่อนและพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์พบว่าเพื่อนจะมีอิทธิพลสูงกับนิสิต/นักศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักอยู่แล้ว นิสิต/นักศึกษาเพศชายที่เคยดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษาจะยิ่งดื่มหนักเมื่ออยู่มหาวิทยาลัย ถ้าพักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มหนักเหมือนกัน และจากการศึกษาติดตามผลในระยะยาวพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่พักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก ในภายหลังจะกลายเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เช่นเดียวกัน และจะเพิ่มปริมาณการดื่มของตนอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังพบว่า อิทธิพลจากเพื่อนจะเห็นได้ชัดเจนในการศึกษาติดตามระยะยาวมากกว่าการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Reifman, et. al., 1998; Boisjoly, et. al., 2003; Duncan, et. al., 2009) ในปี พ.ศ. 2545 เครเมอร์และเลวี ได้นำเสนอสมมติฐานที่ว่า นิสิต/นักศึกษาที่พักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดต่ำลงเนื่องจากไม่ได้รับการส่งเสริมเรื่องการทำการบ้านและทำให้โอกาสทางการศึกษาลดลง ซึ่งผลจากการศึกษาต่อมาของเครเมอร์และเลวี ในปี พ.ศ. 2548 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนิสิต/นักศึกษาเพศชายที่พักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์จะมีเกรดเฉลี่ยสะสมน้อยกว่านิสิต/นักศึกษาที่ไม่ได้พักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ถึง 0.25 และยังพบด้วยว่า อิทธิพลจากเพื่อนจะมีมากในนิสิต/นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำ อิทธิพลจากเพื่อนจะมีการเพิ่มขนาดตลอดเวลา ถ้าหากนิสิต/นักศึกษายังพักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้เกรดเฉลี่ยสะสมในปีที่สองลดต่ำลงได้ถึง 0.50 แต่ไม่พบลักษณะของอิทธิพลจากเพื่อนแบบเดียวกันนี้ในนิสิต/นักศึกษาหญิง แต่กลับพบว่า นิสิต/นักศึกษาหญิงที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเมื่อปีที่ 1 จะมีอัตราการดื่มสูงมาก เพราะการมีประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ ในมหาวิทยาลัยทำให้ไม่สามารถควบคุม

ตนเองได้ และนำไปสู่ภัยอันตรายอันเนื่องมาจากการดื่มได้ (Kremer & Levy, 2003) นิสิต/นักศึกษาหญิงที่ดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ก่อนเข้ามหาวิทยาลัยจะเลือกเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทำให้ดื่มและกลายเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักคือ ดื่มมากกว่า 4 แก้ว ในการดื่มแต่ละครั้ง (Testa, et. al., 1996) เหตุผลสำคัญของการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาหญิง คือ เพื่อการเข้าสังคม ความสนุกสนาน และชื่นชอบในรสชาติของแอลกอฮอล์ ส่วนเหตุผลสำคัญของนิสิต/นักศึกษาเพศชาย คือ เพื่อการเข้าสังคม ความสนุกสนาน ชื่นชอบในรสชาติของแอลกอฮอล์ และลดความเครียด (พีรวิฑูญเจริญศุภพงษ์, 2547) อิทธิพลจากการชักชวนของกลุ่มเพื่อนส่งผลต่อการมีพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนิสิต/นักศึกษามากกว่าการถูกบังคับผลจากการศึกษาในนิสิต/นักศึกษาไทย พบว่า การชักชวนของกลุ่มเพื่อนทำให้นิสิต/นักศึกษาทดลองดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ถึงร้อยละ 35.46 ในขณะที่การถูกบังคับจากรุ่นพี่ทำให้นิสิต/นักศึกษาทดลองดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกร้อยละเพียง 2.04 (วิชุดาภิจรธรรม, 2554)

ในด้านเครือข่ายทางสังคมพบว่า ปัจจุบันนี้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของนิสิต/นักศึกษาไปแล้ว เช่น “เฟซบุ๊ก” ซึ่งเป็นเครือข่ายยอดนิยมที่นิสิต/นักศึกษาจะเผยแพร่ ส่งต่อข้อมูลติดตามความเคลื่อนไหว และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับเพื่อนสมาชิกทั้งที่เป็นเพื่อนนิสิต/นักศึกษาหรือเพื่อนกลุ่มอื่นๆ ที่เป็นเครือข่ายได้ตลอดเวลา จากการศึกษาของโคเลคและซอนเดอร์ ในปี พ.ศ. 2551 พบว่า นิสิต/นักศึกษาใช้เฟซบุ๊กเป็นแหล่งข้อมูลส่วนตัว มีหน้าเพจเป็นของตัวเอง โปสต์หรือเผยแพร่รูปถ่ายส่วนตัวเข้าไปไว้ในเฟซบุ๊ก ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการเรียน รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติต่างๆ ที่อยู่นอกกรอบ นอกกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย เช่น การดื่มเหล้า พบว่า มีการโปสต์ภาพการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 53.6 โปสต์ข้อความเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 38.3 โปสต์ข้อความเกี่ยวกับงานปาร์ตี้ ร้อยละ 25.4 เป็นต้น (Kolex & Saunders, 2003) ผลการสำรวจในปี 2552 พบว่า นิสิต/นักศึกษา

ร้อยละ 98 ใช้เพชบุรีวันละ 30 นาที เพชบุรีมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนิสิต/นักศึกษา เพราะผู้ที่รับข้อมูลจะรับรู้ข่าวสารที่ชัดเจนทั้งที่เป็นรูปภาพ ข้อความที่แสดงถึงความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์และปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน ผลการศึกษาของ อีแกนและมอเรโน ใน พ.ศ. 2553 พบว่า การโพสต์รูปภาพหรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์จะกระตุ้นให้นิสิต/นักศึกษายามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น (Egan & Moreno, 2011) สรุปได้ว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดทางสังคมในด้านของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนิสิต/นักศึกษา

5. ปัจจัยชีวสังคม (Biological Factors)

ปัจจัยชีวสังคม เป็นลักษณะส่วนบุคคลของนิสิต/นักศึกษาที่ส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) เพศ 2) เชื้อชาติ 3) การยึดมั่นในศาสนา 4) ชั้นปีการศึกษา และ 5) ประสบการณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์

จากการวิจัยที่ผ่านมากว่า 50 ปี ที่ผ่านมา พบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง จากการศึกษาในระยะแรกโดย สเตราส์ และบาคอน ในปี พ.ศ. 2496 (Straus & Bacon, 1953 อ้างถึงใน Borsari, Murphy, & Barnett, 2007) ซึ่งได้ศึกษากับ นิสิต/นักศึกษา 17,000 สถาบัน และผลการศึกษาในระยะต่อมาในสหรัฐอเมริกา ไอร์แลนด์ แคนาดา ออสเตรเลีย อินเดีย และอังกฤษ มากกว่า 22 เรื่องยังยืนยันข้อค้นพบดังกล่าว ความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างนิสิต/นักศึกษาเพศชายและหญิงมีทั้งในด้านปริมาณและความถี่ เชื่อว่าความแตกต่างดังกล่าวเป็นผลจากความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทตามแบบแผนทางสังคมที่แตกต่างกันระหว่างเพศ คือ เพศชายเป็นผู้ที่มีอำนาจและเป็นผู้นำมากกว่า จึงมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2521 วิลสแนคและวิลสแนค ได้ชี้ให้เห็นว่า มีการเพิ่มจำนวนของเพศหญิงที่ดื่มแอลกอฮอล์ เชื่อว่าเป็นผลจากการที่เพศหญิงมีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้น เพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคม ทำให้เพิ่มโอกาสในการดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น (Wilsnack &

Wilsnack, 1978) จากการศึกษาของ อิงส์และแฮนสัน ในปี พ.ศ. 2533 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มนิสิต/นักศึกษามีความเชื่อว่า เพศชายมีสิทธิที่จะดื่มแอลกอฮอล์และติดแอลกอฮอล์ได้มากกว่าเพศหญิง แต่ความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างนิสิต/นักศึกษาเพศชายและหญิงเริ่มลดน้อยลงในระยะต่อมา ผลการศึกษาประเภทของเครื่องดื่มยอดนิยมของ สเตราส์และบาคอน ในปี พ.ศ. 2496 พบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศชายนิยมดื่มเบียร์มากเป็นอันดับหนึ่ง (72%) รองลงมาคือ เหล้า (21%) และไวน์ (7%) แต่ในนิสิต/นักศึกษาเพศหญิงนิยมดื่มเหล้ามากเป็นอันดับหนึ่ง (43%) รองลงมาคือ เบียร์ (41%) และไวน์ (6%) การศึกษาโดย อิงส์และแฮนสัน ในปี พ.ศ. 2520 ยังได้ผลเช่นเดียวกัน คือ นิสิต/นักศึกษาเพศชาย นิยมดื่มเบียร์เป็นอันดับหนึ่ง และเพศหญิงก็ยังคงนิยมดื่มเหล้าเป็นอันดับหนึ่ง (Engs & Hanson, 1990) ความแตกต่างระหว่างเพศทำให้นิสิต/นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์และมีความคาดหวังต่อการดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นิสิต/นักศึกษาเพศชายมีความเสี่ยงต่อการเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์หนักกว่าเพศหญิง จากการศึกษาโดย โอแมลลีย์และโจฮาสตัน ใน พ.ศ. 2545 (O'Malley & Johaston, 2002) พบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศชายมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 10 ดื่มมาตรฐานขึ้นไปต่อสัปดาห์ถึงร้อยละ 36.4 มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีอยู่ร้อยละ 9.6 ผลการศึกษาในประเทศไทยพบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศชาย ดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิงถึงร้อยละ 6.47 มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ อย่างหนัก (ดื่มมากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน) มากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 14.04 ดื่มแล้วติดลมหยุดดื่มไม่ได้มากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 14.25 (วิชุดา กิจจรธรรม, 2554) นอกจากนี้ ความแตกต่างทางด้านสรีรวิทยา ระหว่างเพศชายและหญิงทำให้ความสามารถในการเผาผลาญแอลกอฮอล์แตกต่างกัน เพศหญิงมีการสะสมแอลกอฮอล์ในร่างกายได้รวดเร็วกว่าแม้ว่าจะดื่มน้อยกว่า และมักจะดื่มในปริมาณที่มากกว่าที่ตั้งใจไว้แล้ว (Borsari, Murphy, & Barnett, 2007)

ในเรื่องผลของเชื้อชาติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ มีการศึกษาในกลุ่มนิสิต/

นักศึกษาอเมริกันและสเปน เช่น การศึกษาของ โอโมลเลย์และโจฮาสตัน ใน พ.ศ. 2545 พบว่า นิสิต/นักศึกษาอเมริกันผิวขาวมีการดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด ตามมาด้วยอเมริกัน-อาฟริกัน และที่น้อยที่สุดคือกลุ่มสเปนิก สำหรับนิสิต/นักศึกษาชาวเอเชียพบว่า มีการดื่มแอลกอฮอล์มากเช่นกัน (Borsari, Murphy, & Barnett, 2007) และจากการศึกษาอื่นๆ ยังพบว่า เชื้อชาติมีบทบาทสำคัญต่ออัตราการดื่มของนิสิต/นักศึกษาคือนิสิต/นักศึกษาผิวขาวจะดื่มมากกว่านิสิต/นักศึกษาเอเชียและนิสิต/นักศึกษาผิวดำ (Li, 2008)

การนับถือศาสนามีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษาเช่นเดียวกัน จากการศึกษาของคาร์วาริและฮาร์มอน ในปี พ.ศ. 2525 แสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษาที่เชื่อมั่นในคำสอนของศาสนาจะดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านิสิต/นักศึกษาที่ไม่นับถือศาสนาใดๆ (Khavari & Harmon, 1982 อ้างถึงใน Templin, 1999) จากการศึกษาของอิงส์และแฮนสัน ในปี พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2530 พบว่าการดื่มของนิสิต/นักศึกษาจะลดน้อยลงในกลุ่มของนิสิต/นักศึกษาที่นับถือ ศาสนาที่มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามดื่มแอลกอฮอล์ เช่น จากการศึกษาในนิสิต/นักศึกษาที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายคาทอลิก โปรเตสแตนต์ และยิว พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่นับถือศาสนาคาทอลิกดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 90.1 นิสิต/นักศึกษาที่นับถือศาสนาโปรเตสแตนต์ที่ไม่มีข้อห้ามการดื่มแอลกอฮอล์ จะดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 86.2 ยิวดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 85.2 และโปรเตสแตนต์ที่ห้ามการดื่มแอลกอฮอล์ จะดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 60.3 (Hanson & Engs, 1987) และยังพบว่าความเชื่อมั่นในคำสอนของศาสนา มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกัน นิสิต/นักศึกษาที่คิดว่าศาสนามีความสำคัญต่อตนจะดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 66.3 แต่นิสิต/นักศึกษาที่คิดว่าศาสนาไม่มีความสำคัญต่อตนจะดื่มแอลกอฮอล์มากถึงร้อยละ 89.5 ผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกันนี้ยังพบได้ในการศึกษาของเบนสันและโดโนฮิว ในปี พ.ศ. 2532 (Benson & Donohue, 1989) ที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ไม่นับถือศาสนาใดๆ เลยจะเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นนักดื่ม และการศึกษาของโอเลคโนและ

แบล็คคอเนียร์ ในปี พ.ศ. 2547 พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จะดื่มแอลกอฮอล์มาก และดื่มบ่อยกว่านิสิต/นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา (Oleckno & Blacconiere, 1994 อ้างถึงใน Templin, 1999) ผลการศึกษาดังกล่าวยังพบในรายงานการวิจัยในระยะต่อๆ มาคือ นิสิต/นักศึกษาที่ไม่ค่อยจะยึดมั่นในศาสนา มักจะเป็นผู้ที่ดื่มหนัก (Borsari, Murphy, & Barnett, 2007) สำหรับการศึกษาในนิสิต/นักศึกษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาอิสลามและคริสต์ พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งยึดมั่นคำสั่งสอนของศาสนาจะมีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เท่ากับ 9.19 ซึ่งสูงกว่านิสิต/นักศึกษาที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับ 1.35 และ 1.10 ตามลำดับ (วิชุดา กิจจรธรรม, 2554)

การศึกษาผลของชั้นปีการศึกษาที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา โดยทั่วไปจะพบว่า นิสิต/นักศึกษาใหม่จะดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่าชั้นปีอื่นๆ เช่น จากการศึกษาโดยสถาบันหลักด้านอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2547 พบว่า นิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งที่ดื่มหนักมีร้อยละ 45.3 ในขณะที่ชั้นปีที่ 2 มีร้อยละ 49.1 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 51.6 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 52.8 (American Alcohol & Drug Information Foundation, 2006) เช่นเดียวกับผลการศึกษาในนิสิต/นักศึกษาไทยใน พ.ศ. 2553 ที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 จะดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า นิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 และนิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (วิชุดา กิจจรธรรม, 2554) อย่างไรก็ตามผลการศึกษา อาจจะมีความแตกต่างกัน เช่น จากการศึกษาโดยเพลสลีย์และแครน (Presley, et. al., 1996) และคณะในปี พ.ศ. 2539 พบว่า มีนิสิต/นักศึกษาที่เข้าเรียนในชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 13.9 ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก 1 ครั้ง ในระยะ 2 สัปดาห์แรก นิสิต/นักศึกษาชั้นปีอื่นๆ ร้อยละ 14.8 ก็มีการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก 1 ครั้ง ในระยะ 2 สัปดาห์แรก นิสิต/นักศึกษา ทั้งสองกลุ่มร้อยละ 3.8 ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักประมาณ 6-9 ครั้งในระยะ 2 สัปดาห์

นิสิต/นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในการดื่มมาก่อนจะมีพฤติกรรมการดื่มคงเดิมหรือ ดื่มเพิ่มมากขึ้น เช่นจากการศึกษาของแบร์ และคณะ ในปี พ.ศ. 2545 พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์แล้วมีพฤติกรรมเสี่ยงในระยะ 3 เดือนก่อนเข้าเป็นนิสิต/นักศึกษาจะเพิ่มความถี่และปริมาณการดื่มเมื่อเข้าเป็นนิสิต/นักศึกษา และยังพบว่าร้อยละ 40-50 ของนิสิต/นักศึกษาที่ไม่ดื่มเลยหรือดื่มน้อยก็จะหันดื่มและดื่มมากขึ้น และร้อยละ 25 จะเป็นผู้ที่ดื่มหนักตั้งแต่เข้าศึกษาในปีแรก (Baer, et al., 2002 อ้างถึงใน Borsari, Murphy, & Barnett, 2007) นิสิต/นักศึกษา จะมีปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์อย่างรวดเร็วทันทีที่เริ่มก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนิสิต/นักศึกษาที่เลือกสภาพแวดล้อมที่โน้มเอียงเข้าหาการดื่มแอลกอฮอล์ (Spitler & Thompson, 2006) นอกจากนี้จากการรายงานการศึกษาของ The National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism (2002) พบว่า ในระยะ 6 สัปดาห์แรกของการเป็นนิสิต/นักศึกษาถือได้ว่าเป็นระยะเวลาวิกฤตที่จะทำให้ นิสิต/นักศึกษาดื่มอย่างหนักจนกระทั่งไม่สามารถปรับตัวต่อการมีชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย และยังพบว่า มีนิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 1 ใน 3 ที่ไม่สามารถปรับตัวต่อการเป็นนิสิต/นักศึกษาทำให้ไม่สามารถผ่านเข้าเรียนต่อในชั้นปีที่สองได้ และจากการศึกษาของเวชลอร์ และคณะ ในปี พ.ศ. 2543 พบว่า นิสิต/นักศึกษามีอายุน้อยกว่า 21 ปี มักจะมีสาเหตุให้ต้องดื่มแอลกอฮอล์เพียงไม่กี่สาเหตุ น้อยกว่านิสิต/นักศึกษามีอายุมากกว่า 21 ปี แต่การดื่มในแต่ละครั้งจะมีปริมาณมากกว่านิสิต/นักศึกษามีอายุมากกว่า 21 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ดื่มหนักจะเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ออยู่ในชั้นมัธยมศึกษา และมากกว่าครึ่งเริ่มดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักตั้งแต่ออยู่ในชั้นมัธยมศึกษา (Wechsler, et al., 2000)

สรุปได้ว่า ปัจจัยชีวสังคมทั้งในด้านของเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ชั้นปีที่ศึกษา และประสบการณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนที่ทำให้ นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษาเพศชายจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง นิสิต/

นักศึกษาไทยมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่า นิสิต/นักศึกษาในประเทศตะวันตก นิสิต/นักศึกษานับถือศาสนาอิสลามมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านิสิต/นักศึกษานับถือศาสนาพุทธ นิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านิสิต/นักศึกษาชั้นปีอื่นๆ และนิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มาก่อนจะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านิสิต/นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์

สภาพปัญหาที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา

แอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มที่ถูกนำมาใช้ในหลายวาระหลายโอกาส ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการเฉลิมฉลองเพื่อความรื่นเริง หรือเพื่อคลายความทุกข์ ไม่ว่านิสิต/นักศึกษาจะมีเหตุผลในการดื่มอย่างไรก็ตามแอลกอฮอล์จะส่งผลกระทบต่อ นิสิต/นักศึกษาเช่นเดียวกัน คือส่งผลให้มีพยาธิสภาพของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายและการมีพฤติกรรมเสี่ยง รวมทั้งส่งผลกระทบต่อครอบครัว และสังคมเนื่องจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงนั้น

ผลที่เกิดกับตัวนิสิต/นักศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์แบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะเฉียบพลัน และระยะเรื้อรัง ในระยะเฉียบพลันเกิดขึ้นตั้งแต่ร่างกายมีการสัมผัสกับแอลกอฮอล์ จะพบว่าเยื่ออ่อนชั้นในของทางเดินอาหารตั้งแต่ปาก คอ หลอดอาหาร และกระเพาะอาหารจะมีการระคายเคือง ทำให้รู้สึกร้อนแบบบาดคอ ขณะดื่มแอลกอฮอล์ มีการอักเสบของกระเพาะอาหารและลำไส้อย่างเฉียบพลัน อวัยวะที่ไวต่อพิษของแอลกอฮอล์อีกอวัยวะหนึ่งก็คือ สมอง จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเฉียบพลัน ตามความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด (Blood Alcohol Level: BAL) แม้ว่าจะมีการขจัดแอลกอฮอล์ผ่านขบวนการเมตาบอลิซึม ซึ่งสามารถลดปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดได้ในอัตรา 30 มก./ดล./ชม. แต่ถ้าตับมีพยาธิสภาพ ขบวนการดังกล่าวจะช้าลง ในระยะต้น นิสิต/นักศึกษาที่ดื่มก็จะมีอาการทางสมองตามระดับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดและความผิดปกติของสมอง

ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด (มก./ดล.)	ความผิดปกติของสมอง
30	สมาธิลดลง ตื่นเต้น
50	เสียการควบคุม
100	เดินเซ ความสามารถในการขับขี้ลดลง
200	สับสน สติลดลง
300	ง่วงซึม ไม่ค่อยรู้สึกตัว
>400	หมดความรู้สึก หมดสติ อาจถึงแก่ชีวิตได้

ที่มา: Jensen & Pakkenberg, 1993

ผลกระทบของแอลกอฮอล์ในระยะเรื้อรัง เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะยาว ทุกๆ ครั้ง que ดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณของแอลกอฮอล์มากกว่าร้อยละ 90 จะถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือด โดยส่วนใหญ่แล้ว ร้อยละ 20 จะถูกดูดซึมผ่านกระเพาะอาหาร และ ร้อยละ 80 จะถูกดูดซึมผ่านลำไส้ แอลกอฮอล์ละลายได้ดีในน้ำ ทำให้ละลายได้ดีในน้ำเลือดด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ที่ดื่ม แอลกอฮอล์ก็จะซึมเข้าสู่กระแสเลือด และแพร่กระจายไปยังอวัยวะต่างๆ อย่างรวดเร็ว ถ้าแอลกอฮอล์ที่ดื่มมีความเจือจางหรือมีอาหารปะปนไม่ว่าจะเป็นอาหารประเภทไขมัน โปรตีน หรือคาร์โบไฮเดรตก็จะทำให้การดูดซึมแอลกอฮอล์เข้าสู่กระแสเลือดช้าลง เมื่อผ่านเข้าสู่ร่างกายแล้ว แอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะถูกออกซิไดส์เป็นกรดอะซิติก (Acetic Acid) ที่ตับ ส่วนที่เหลือจะถูกขับทิ้งทางปัสสาวะ เหงื่อ และลมหายใจ แอลกอฮอล์ออกฤทธิ์ต่ออวัยวะภายในร่างกายและส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก เนื่องจากแอลกอฮอล์ออกฤทธิ์กดการทำงานของสมองโดยตรง ผลที่มีต่อพฤติกรรมขึ้นอยู่กับปริมาณที่ดื่ม ระยะเวลาในการดื่ม การใช้อื่นๆ ร่วม สภาพร่างกาย สภาพอารมณ์ของผู้ดื่ม และปัจจัยด้านคุณลักษณะอื่นๆ เช่น เพศและเชื้อชาติ เป็นต้น แอลกอฮอล์ส่งผลให้มีไขมันสะสมที่ตับ ตับอักเสบ (พบได้ร้อยละ 50 ในคนที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก) ทำให้เกิดภาวะดีซ่าน และอาการปวดท้องติดตามมา และตับแข็ง (พบได้ร้อยละ 15-30 ในคนที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก) แอลกอฮอล์ส่งผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดทั้งในด้านบวกและลบ โดยทั่วไปในคนที่มีความสุขดี ไม่มีประวัติของโรคหัวใจ และไม่ได้ดื่ม

เป็นประจำ ถ้าดื่มแอลกอฮอล์เพียง 1-2 แก้วต่อวัน ก็จะได้รับผลในด้านบวก เช่น ลดการเกิดภาวะหลอดเลือดแข็งตัว ลดการเกิดลิ้มเลือดอุดตัน แต่ในคนที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักหรือดื่มจนติด แอลกอฮอล์จะส่งผลในเชิงลบ เช่น เพิ่มความเสี่ยงของการเกิดความผิดปกติของกล้ามเนื้อหัวใจ หัวใจเต้นผิดจังหวะ ความดันเลือดสูงขึ้น และเพิ่มความเสี่ยงต่อภาวะเลือดออกในสมอง เป็นต้น (Jung, 1994; Boggan, 2003)

นิสิต/นักศึกษาที่เป็นนักดื่มจะเป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์และมีพฤติกรรมเสี่ยงที่มีความแตกต่างจากคนทั่วไป พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ มีทั้งที่เป็นปัญหาเล็กน้อย เช่น ขาดเรียน ไม่ส่งการบ้าน ทะเลาะกับเพื่อน และปัญหาที่รุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม เช่น มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน ทำผิดกฎหมาย ในเพศหญิงยิ่งดื่มมากก็ทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ตั้งใจและถูกกระทำทางเพศมากขึ้น นิสิต/นักศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 38 ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนในแต่ละปีจะมีนิสิต/นักศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถประมาณ 2 ล้านคน เป็นผู้โดยสารประมาณ 3 ล้านคน และร้อยละ 32 เกิดอุบัติเหตุจากการขับรถ (Ham & Hope, 2003) สำหรับประเทศไทยพบว่า นิสิต/นักศึกษาร้อยละ 24.16 มีปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อจำแนกลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า จำแนกได้ 3 กลุ่มคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัว และปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคม ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้แก่ ผลการเรียนแยลง ร้อยละ 14.35 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวที่พบมากที่สุดคือ ทะเลาะกับแฟน ร้อยละ

13.40 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 7.50 ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนถึงขั้นลงมือลงไม้ ร้อยละ 7.26 ทะเลาะกับพ่อแม่/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 7.10 และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 6.62 สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคม ที่พบมากที่สุดคือ เมมาแล้วขับรถจนเกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 8.93 และ ทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นถึงขั้นลงมือลงไม้ ร้อยละ 7.89 (วิชุดา กิจจรธรรม, 2554) ปัญหาจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงมีความแตกต่างระหว่างเพศ กล่าวคือ นิสิต/นักศึกษาเพศชายจะมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่านิสิต/นักศึกษาเพศหญิง เช่น จากการศึกษาของจอห์นสันและเซดแลค ในปี พ.ศ. 2522 พบว่า หลังดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 3 แก้วแล้วนิสิต/นักศึกษาเพศชายยังขับรถ ซึ่งพบมากกว่านิสิต/นักศึกษาเพศหญิง (Johnson & Sedlacek, 1979) และยังมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น จากการศึกษาของโคซิกกี ในปี พ.ศ. 2525 พบว่า นิสิต/นักศึกษาเพศชายมีการรายงานว่ามีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน โรงเรียน และนายจ้าง ทำผิดกฎหมาย มีปัญหาสุขภาพและได้รับบาดเจ็บมากกว่านิสิต/นักศึกษาเพศหญิง (Kozicki, 1982) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาทำให้เกิดสภาพปัญหาที่เป็นปัจจัยเชิงผล 3 ด้านคือ 1) ปัญหาที่เกิดกับตัวนิสิต/นักศึกษา เช่น สุขภาพถูกทำลายอย่างเฉียบพลันและเรื้อรัง สมองถูกทำลาย ผลการเรียนเลวลง 2) ปัญหาที่เกิดกับคนรอบข้าง ได้แก่ การทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ และ 3) ปัญหาที่เกิดกับสังคมเนื่องจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่พบมากที่สุดคือ เมมาแล้วขับรถจนเกิดอุบัติเหตุ

บทสรุป

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา แสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา 5 ปัจจัยคือ 1) ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ 2) แรงจูงใจในการดื่ม 3) ความรู้สึกแสวงหา 4) อิทธิพลจากเพื่อน ครอบครัว และเครือข่ายทางสังคม และ 5) ปัจจัยชีวสังคมซึ่งพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลให้เกิดสภาพปัญหา

ที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัจจัยเชิงผล 3 ด้านคือ สภาพปัญหาที่เกิดกับตนเอง เกิดกับคนรอบข้าง และเกิดกับสังคม การแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการปรับลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาด้วยการลดอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุและเพิ่มความเข้มแข็งของปัจจัยทางจิตดังนี้

1) การลดอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญ 3 ปัจจัยคือ คาดหวังผลของแอลกอฮอล์ แรงจูงใจในการดื่มแอลกอฮอล์ และความรู้สึกแสวงหา ด้วยการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นในระยะเฉียบพลันและในระยะยาวที่มีต่อตนเอง คนรอบข้าง และสังคม โดยดำเนินการผ่านโครงการและกิจกรรมในมหาวิทยาลัยและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงนิสิต/นักศึกษากลุ่มเป้าหมาย นับตั้งแต่ครั้งแรกที่นิสิต/นักศึกษาก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย และต่อเนื่องไปยิ่งขึ้นปีต่างๆ

2) การปรับเปลี่ยนเจตคติของนิสิต/นักศึกษาให้มีแรงจูงใจและความรู้สึกแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เชิงบวกที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณชนโดยใช้โครงการและกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

3) การส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงบวกแก่บุตรหลานตั้งแต่วัยเด็ก เช่น บิดามารดาปรับพฤติกรรมของตนเองด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ สร้างบรรยากาศของการยึดมั่นในคำสอนของศาสนาในครอบครัว ดูแลเอาใจใส่พฤติกรรมของบุตรหลาน ให้คำปรึกษาถึงผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์เมื่อบุตรหลานเข้าสู่วัยรุ่น เป็นต้น

4) การวิจัยเชิงลึกเพื่อศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการปรับพฤติกรรมนิสิต/นักศึกษาให้สามารถยุติพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) การวิจัยแบบติดตามผลระยะยาวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการตัดเส้นทางการเป็นนักดื่มของเยาวชนและนิสิต/นักศึกษา เพื่อลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นพดล กรรณิกา. (2549) ผลสำรวจเรื่อง “ประชาชนและนักศึกษาคิดอย่างไรต่อแหล่งจำหน่ายเหล้าใกล้สถาบันการศึกษา”. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
- บัณฑิต ศรไพศาล. (2549). การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. *วารสารคลินิก*, 22(1), 7-13.
- พีรฤติ เจริญศุภพงศ์. (2547). การศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่หนึ่ง เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ยุพดี ศิริวรรณ. (ไทยรัฐ 29 พฤษภาคม 2551). แฉ 8 ปัญหาวัยโจ๋-สลดเด็กคิดดับชีวิตพุ่ง.
- วิชุดา กิจจรธรรม. (2554). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเส้นทางการเป็นนักดื่มและพฤติกรรมต่อเนื่องของการดื่มในนิสิต/นักศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทย ปี 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สาวิตรี อัชฌางค์กรชัย และ สุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล. (2543). รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (เอกสารอัดสำเนา).
- American Alcohol & Drug Information Foundation. (2006). *Demographic and academic trends in drinking patterns and alcohol-related problems on dry college campuses*. Retrieved September 20, 2008, from <http://www.thefreelibrary.com/Demographic+and+academic+trends+in+drinking+patterns+and...-a0160420855>.
- Anderson, A. R., & Henry, C. S. (1994). Family system characteristics and parental behaviors as predictors of adolescent substance use. *Adolescence*, 29, 405-420.
- Benson, P.L. & Donahoe, M.J. (1989). Ten-year trends in at-risk behaviors: A national study of black adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 4, 125-139.
- Borsari, B., and Carey, K. B. (2003). Descriptive and injunctive norms in college drinking: A meta-analytic integration. *Journal of Studies on Alcohol*, 64, 331-341.
- Borsari, B., Murphy, J. G., and Barnett, N. P. (2007). Predictors of alcohol use during the first year of college: Implications for prevention. *Addictive Behaviors*, 32(10), 2062-2086.
- Brown, S., Goldman, M., Inn, A., & Anderson, L. (1980). Expectations of reinforcement from alcohol: Their domain and relation to drinking patterns. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 48(4), 419-426.
- Dennison, D., Prevet, T. and Affleck, M. (1980). Alcohol and Behavior: An Activated Education Approach. Toronto: C. V. Mosby Company.
- Duncan, A. E., Grant, J. D. Bucholz, K. K., Madden, P. A. & Heath, A. C. (2009). Relationship between body mass index, alcohol use, and alcohol misuse in a young adult female twin sample. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 70(3), 458-466.
- Duncan, T. E., Duncan, S. C., & Hops, H. (1996). The role of parents and older siblings in predicting adolescent substance use: Modeling development via structural equation latent growth methodology. *Journal of Family Psychology*, 10(2), 158-172.

- Egan, K. G., Moreno, M. A. (2011). Alcohol References on Undergraduate Mailes' Facebook Profiles. *American Journal of Men's Health*. *Am J Mens' Health* published online 15 March 2011 <http://jmh.sagepub.com/content/early/2011/01/07/1557988310394341>
- Engs, R. C. & Hanson, D. J. (1990). Gender Differences in Drinking Patterns and Problems Among College Students: A Review of the Literature. *Journal of Alcohol and Drug Education*, *35*(2), 36-47.
- Goldman, M. S. (1994). The alcohol expectancy concept: Applications to assessment, prevention, and treatment of alcohol abuse. *Applied and Preventive Psychology*, *3*, 131-144.
- Goldman, M. S., Brown, S. A., & Christiansen, B. A. (1987). Expectancy theory: Thinking about drinking. In H.T. Blane & K.E. Leonard (Eds.), *Psychological theories of drinking and alcoholism* (pp. 181-226). New York: Guilford.
- Ham, L. S. & Hope, D. A. (2003). College students and problematic drinking: A review of the literature. *Clinical Psychology Review*, *23*(5), 719-759.
- Hanson, D. J. & Engs, R. C. (1987). Religion and collegiate drinking problems over time. *Psychology*, *24*, 10-12.
- Henn, L. (1992). Sensation Seeking, Alcohol Expectancies and Motivation for Drinking among Male and Female College Students. Florida: University of Florida. Retrieved September 20, 2008, from <http://www.archive.org/stream/sensationseeking00henn#page/n0/mode/2up>
- Jensen, G. B. & Pakkenberg, B. (1993). Do alcoholics drink their neurons away?. *The Lancet*, *342*(8881), 1201-1204.
- Jones, A., Guerrieri, R., Fernie, G., Cole, J., Goudie, A., & Field, M. (2011). The effects of priming restrained versus disinhibited behaviour on alcohol-seeking in social drinkers. *Drug and Alcohol Dependence*, *113*, 55-61.
- Jones, B. T. (2004). Changing alcohol expectancies: Techniques for altering motivations for drinking. In W. M. Cox & E. Klinger (eds) *Handbook of Motivational Counseling: Motivating people for change* (pp 373-387). UK: Wiley
- Johnson, D. H. & Sedlacek, W. E. (1979). *Drinking attitudes and behaviors of incoming freshmen*. University of Maryland. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 208 732).
- Jung, J. (1994). *Under the Influence Alcohol and Human Behavior*. California: Brooks/Cole Publishing Company Pacific Grove.
- Karam, E., Kypri, K. & Salamoun, M. (2007). Alcohol Use Among College Students: An International Perspective. *Current Opinion in Psychiatry*. *20*(3), 213-221.
- Kozicki, Z. A. (1982). The measurement of drinking problems among students at a midwestern university. *Journal of Alcohol and Drug Education*, *27*(3), 61-72.
- Kolex, E. A. & Saunders, D. (2008). Online Disclosure: An Empirical Examination of Undergraduate Facebook Profiles. *NASPA Journal*, *45*(1), 1-25.
- Kremer, M. & Levy, D. (2002). Peer effect from alcohol use among college students. *Journal of Economic Perspectives*, *22*(3), 189-206.

- O'Malley, P. M. & Johaston, L. D. (2002). *Epidemiology of Alcohol and Other Drug Use among American College Students*. Retrieved September 20, 2008, from http://www.collegedrinkingprevention.gov/media/Journal/023_039.pdf
- Peele, S. & Grant, M. (1999). *Alcohol and Pleasure: A Health Perspective*. International Center for Alcohol Policies. Retrieved September 20, 2008, from <http://alcalc.oxfordjournals.org/cgi/content/full/37/3/297>
- Reifman, A., Barnes, G. M., Dintcheff, B. A., Farrell, M. P. & Uhteg, L. (1998). Parental and peer influences on the onset of heavier drinking among adolescents. *Journal of Studies on Alcohol, 59*, 311–317.
- Stephenson, M. T., Hoyle, R. H., Palmgreenb, P. & Slater, M. D. (2003). Brief measures of sensation seeking for screening and large-scale surveys. *Drug and Alcohol Dependence, 72*, 279–286.
- National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism. (2002). *What parents need to know about college drinking*. National Advisory Council on Alcohol Abuse and Alcoholism Task Force on College Drinking. NIH Publication No. 02–5015. USDHHS. Retrieved September 20, 2008, from www.collegedrinkingprevention.gov.
- Spitler, H. & Thompson, M. P. (2006). Defining high-risk drinking: Combining frequency, quantity, time frame, and subjective perception. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 30*, 217A.
- Templin, D. & Martin, M. (1999). The relationship between religious orientation, gender, and drinking patterns among catholic college students. *College Students Journal, 33*(4), 488-497.
- Testa, M. & Park, K. A. (1996). The Role of Women's Alcohol Consumption in Sexual Victimization. *Aggression and Violent Behavior: A Review Journal, 1*, 217-234.
- Wechsler, H., Lee, J. F., Kuo, M. & Lee, H. (2000). College binge drinking in the 1990_s: A continuing problem. Results of the Harvard School of Public Health 1999 College Alcohol Study. *Journal of American College Health, 48*, 199–210.
- Wechsler, H., Molnar, B. E., Davenport, A. E. & Baer, J. S. (1999). College alcohol use: A full or empty glass? *Journal of American College Health, 47*, 247-252.
- Young, R. M. & Knight, R. G. (1989). The drinking expectancy questionnaire: a revised measure of alcohol related beliefs. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment 11*, 99–112.
- Zuckerman, M., Eysenck, S. B. & Eysenck, H. J. (1978). Sensation seeking in England and America: Cross-cultural, age, and sex comparisons. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 46*(1), 139-149.